

Diversi Tractatus

Coloniae Agrippinae, 1629

Disputatio XVI. An praedicta media, quæ diximus habere efficaciam ad pellendos dæmones, eam habeant in omni euentu, & infallibiliter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

DISPUTATIO XVI.

An predicta media, quæ diximus habere efficaciam ad pellendos daemones, eam habeant in omni euentu, & infallibiliter?

I ET videtur vera pars affirmatiua.

Primo, Sacramenta, quæ sunt Dei instrumenta ad causandam gratiam, eam causam infallibiliter in subiecto disposito: quamuis minister eorum sit iniquus: ergo & præfata media semper expellunt daemones, quâuis ministri mali ijs vtantur. *Confirmatur*. Efficacia Sacramentorum infallibilis nascitur ex promissione

Ioan. 20. Christi Domini: verbi gratia Ioann. 20. promisit Christus: *Quorum remiseritis peccata remittuntur eis*: Sed etiã promisit Deus fidelibus potestatem eijciendi daemones, *Matth. & Luc 10.* *Eccc dedi vobis potestatem calcandi supra*

Matth. & Luc 10. *vobis potestatem calcandi supra serpentes &c.* & *Marc 16.* *Et ecce dedi vobis potestatem calcandi supra*

Marc. 16. *serpentes &c.* & *Marc 16.* *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur, in nomine meo daemones eijcient*: ergo in omni euentu, si adsit debita materia, id est homo à demone liberandus, si exorcista vtatur exorcismis, optatum consequetur effectum. *Dicit quis*, hæc tantum causare speratos effectus, quando Deus disposuerit, aut voluerit vti his medijs vt instrumentis ad pellendos daemones.

Contra arguitur secundo, quando Deus disposuerit, aut voluerit, poterit vti vt instrumentis, quibusuis alijs rebus ad fugandos daemones, puta herbis, gemmis, & similibus: ergo non est maior ratio, quare præfata

media dicantur habere efficaciam, quàm quæcunque aliæ res.

Tertio. Sacramenta infallibiliter causant suum effectum si materia sit disposita: sed ordo exorcistarum secundum sententiam D. Thom. in 4. dist. 26. quest. 2. art. 2. & 3. est Sacramentum, sicut & ceteri minores ordines: ergo infallibiliter causabunt suum effectum, si exorcismos proferat exorcista; qui sunt veluti forma, & adsint energumeni, qui sunt quasi materia. *Confirmatur*. In omnibus actibus Sacramentalibus est virtus spiritualis instrumentalis, vt patet induciue in omnibus Sacramentis: ergo in exorcismis initiatorum ordine exorcistæ erit ea virtus. Quod si est, infallibiliter inducet speratum effectum, nempe daemonum expulsionem.

Quarto. Exorcismi ante Baptismum habent infallibilem effectum, videlicet abijcere daemones, ne impediãt susceptionem Baptismi: ergo etiam extra Baptismum infallibilem habebunt efficaciam fugandi daemones, cum videatur eodem modo iudicandum esse in Baptismo, & extra Baptismum. *Antecedens patet*, quia semper Ecclesia ante Baptismum præmittit exorcismos, & nunquam suo effectum frustrantur.

In oppositum pro parte negatiua est primum argumentum. Apostoli (*Matth. 17*) vtetes solitis exorcismis, quibus multa daemones profligant: nequiverunt puerum quendam daemone liberare: ergo exorcismi

etiam

Origenes. etiam Apostolorum nō semper effi-
caces fuere. *Secundum argumentum.* O-
rigenes Hom. 244. in Iosue asserit, &
exemplo confirmat non semper ex-
orcismos valere dæmones fugare, &
ob id comparat eos Amorrhæis;
quod quemadmodum hi inter filios
Israel permansissent: ita sæpè in ob-
sessis permaneant maligni spiritus.
Adhibeantur (inquit) *multa orationes,*
multa ieiunia, multa exorcismorum inuo-
cationes, ad hæc omnia surdus in obsesso
corpore demon permanet: tolerabilius fe-
rens exorcistarum pœnas, & adhibita sibi ex
Dei nomini: inuocatione tormenta: quàm
discedere ab homine, quem impudenter &
nequiter obsidet. Eandem partem affir-
mat August. lib. 83. q. 79.

Tertio. Tota efficacia exorcismo-
rum à virtute instrumentaria pel-
lendi dæmones dimanat. At hæc
virtus non semper communicatur
exorcismis: quia gratia gratis data
est, quàm Spiritus sanctus interdum
concedit, interdum denegat, quibus-
dam largitur, quibusdam non: ergo
exorcismi non habet in omni euen-
tu infallibilem effectum.

Quarto experientia idem videmus
fieri. Contingit enim non semel, ex-
orcistas in exorcizandis dæmonia-
cis quibusdam, summopere labora-
re, & nil proficere; imò & sanctis vi-
ris id accidisse historiæ narrat. Hinc
marus in vita sancti Remigij ait, san-
ctum Benedictum adhibitis exor-
cismis non valuisse dæmonem ei-
ce- à Tolosana puella, eamque ad san-
ctum Remigium destinavit, à quo
sanata est.

Caietanus Marci ultimo, agens
de fide ad miracula patranda ait
eam semper esse efficacem ad ea per-
ficienda: quod si quandoque non
efficiat, in defectum fidelis non re-
ctè vtentis fide, defectum efficaci-
tatis signorum reducit. Verba Caieta-
ni sunt. *Intelliguntur promissa signa*
consequentia fidem, quantum est ex parte
virtutis fidei, sequentia quando, & ubi opus
fuerit: cum cuius veritatis promissione stat:
quod ex parte habentis fidem defectus acci-
dat, seu impedimentum praestetur. Ita quod
fides ipsa non deest signis, sed homo deest fi-
dei ad efficaciam signorum. Eodem mo-
do vt credo loqueretur Caietanus
de exorcismorum efficacia. *Castro*

aduersus Hæreles verbo *exorcismus,*
Caietano assentitur, vertens eum
locum Marci. *Quod autem* (inquit)
hoc non semper fiat vt inuocato nomine Iesu
dæmon egrediatur: minima fides ipsius inuo-
cantis est in causa. Nam si perfectè credidisset,
hæc & maiora fecisset. Ecce asserit ex-
orcismos de se habere infallibilem
efficaciam: quod si de facto ea ea-
rent, defectus egregiæ fidei in causa
est. Magister Franciscus à Victoria
in *relect. de magia, quest. 6. & Domini-*
cus Soto libr. 8. de iustitia, & iure, quest.
3. artic. 2. & in 4. distinct. 6. quest. 2. art. 3.
negant virtutem exorcismorum esse
infallibilem; sed tantum dicunt ha-
bere effectum quando expedit Re-
ligioni, & propagationi fidei.

Hæc sententia posteriori negati-
ua mihi vera videtur propter argu-
menta facta in eius fauorem, & qui-
dem isthæc media etiam exorcis-
mos,

mos, speratos interdum non assequi effectus, nullus inficiatur, experientia doctrice. Quod in dubium vertitur est: An hæc inefficacia referenda sit in culpam, seu defectum ministrorum, aut ipsorum demoniacorum? an verò sine vlla culpa propter solam Dei voluntatem id accidat?

4 De qua re dico primò. Citra vllam culpam vel exorcizantis, vel vten-tis præfatis medijs, aut verò miserorum obsessorum, potest fieri, vt præfata media non inducant optatos effectus. Hæc est expressa as-

Augustin. fertio D. Augustin. vbi supra dicitur. *Cum autem non cedunt his signis huiusmodi potestatis demones Deus ipse prohibet occultis modis: cum id iustum atque vtile iudicat, vel ad confundendos malos, cum eos oportet confundi: vel ad monendos bonos, vt proficiant in fide: atque ista non iudicantur, sed vtiliter possunt; vel ad discernenda dona membrorum Ecclesie.*

Sed pro explicatione horum verborum Diui Augustin. & veritate explananda aduertendum, causam à priori, quare hæc signa non sunt efficacia de facto, esse voluntatem Dei nolentis illis signis suam virtutem, & efficaciam communicare propter occultas rationes, vt ait Augustinus citatus, & id rationi conforme est. Nam cum efficacia horum signorum à gratia gratis data promanet, quæ citra culpam & citra meritum à Deo confertur, & negatur: quid mirum, si signa hæc in-

terdum efficacia sint, interdum efficacitatis expertia? Et ex eadem radice manat, vt demones, qui ab vno multis adhibitis medijs sacris, pelli non possunt: ab alio leuiter exorcizati recedant: quia Deus impartitur donum hoc singulis prout vult.

Nihilominus ex parte hominum quasdam possumus perscrutari congruentias diuinæ voluntatis, quare hæc signa inefficacia aliquando sint. *Prima* sumitur ex parte exorcizantium. Quandoque enim propter eorum peccata non vult Deus hoc admirabile opus per eorum exorcismos perficere. De quodam demone domum infestante refert Cardanus lib. 19. de subtilitate exorcismos

irridere, eo quod exorcizæ furti & sacrilegij criminibus essent infames. Quandoque quia non præcessit oratio & ieiunium: vt de Apostolis dicitur *Matth. 17.* Quandoque propter impedimentum, etiam sine culpa positum, vt dicitur ibidem. Quandoque sine vlla culpa exorcizantium, sed in sui profectum; vt scilicet non superbiant de mirabili hæc demoniorum profligatione, vel propter quid simile. Fortasse ob id sanctus Antonius non valuit quandam demoniacam sanare, vt refert Palladius in vita sancti Pauli simplicis; & beatus Benedictus non potuit alium liberare: & hic remisit illum ad sanctum Remigium, à quo sanatus est; ille verò ad sanctum Paulum simplicem, à quo liberatus est.

Secundò

5 *Secunda congruentia* samitur ex parte hominum à dæmonum infestatione liberandorum: putà quia eorum peccata merentur, vt non statim ab infestantibus dæmonibus liberentur; quantumuis exorcizantes sanctitate polleant, exorcismos pronuntient, & signa alia sacra adhibeant. Exemplum mirabile refert *Meta-
phrastes.* *Septima Februarij* de sancto Parthenio, coram quo adductus iuuenis quidam noluit eum Sanctus liberare dicens: *Sinite torqueatur, par-
ricida est.* Aliud simile narrat exemplum de sancto Eligio Nouis mensi *Audoenus* Episcopo *Audoenus cap. 20. lib. 2.* vitæ Eligij: cum enim rogaretur, vt subueniret quinquaginta viris à dæmone vexatis: respondit: *Sinite, experiantur cui seruire peccato suo elegerunt.* Agnouerunt hi Sancti his dæmoniis non profuturos exorcismos propter eorum peccata, & idèd quamuis alios sæpe liberaissent: his noluerunt, etiam rogati, opitulari. Aliquando nullis præcedentibus peccatis neque ex parte exorcizantium, neque ex parte exorcizatarum, Deus non vult exorcizatis & alijs signis efficaciam pellendi dæmones tribuere. His quidem occasionem præbens patientiæ, & meritum augendorum in medio tam terribilis calamitatis, illis verò ablationis arrogantis, & extollentiæ oculorum.

Ad primum pro parte affirmatiua negatur consequentia, quia Sa-

cramenta, cum sint media iustitiam à Christo ad iustificationem animarum, & gratiam obtinendam, decuit, vt in materia disposita infallibilem haberent effectum: ne in re tam necessaria ad consequendam gloriam, ad quam homines destinantur, adèd fœlix euentus deesset sine culpa Sacramenta recipientis: at dæmonem fugatio, & repulsa, ne nobis noceant, non est necessarium medium ad gratiam, & iustificationem: ac proinde neque signa, & media eorum pellendorum, necesse fuit semper habere optatos effectus, maximè quia vt nuper dicebamus aliquando miseria hæc magna cedit in bonum vexatorum. Ad *confirmat. respondet.* effectum Sacramentorum absolutè esse promissum nõ ponentibus obicem, quia effectus est gratia, & charitas, sine qua nemo saluabitur: at effectus exorcismorum, aut aliorum signorum iam relatorum; non est ita absolutè promissus, quin impediri possit, vel propter priuatam, vel propter publicam causam. Nam cum hic effectus non pertineat ad donum gratiæ gratum facientis, sed ad liberationem quandam à malo pœnæ: non solum ex proprio demerito, seu obice impediri potest, sed etiam propter vtilitatem animæ, vel in aliorum exemplum, aut propter aliud Ecclesiæ commodum. Et hoc non tollit quin promissio his valde la conditionibus magni pendenda

fit: ut potè quæ de effectu mirabili est: ad quem nec semel vires hominū per se sumptæ pertingere possent.

7 Ad secundum negatur consequentia, quia ad operandum rem mirabilem eiectionem dæmoniorū elegit Deus hæc media: non quia semper efficacitatem haberent ad eum effectum: sed quia quando id vellet efficere, his mediantibus effecturus esset, vel propter dignitatem hominum manifestandam in profligatione dæmonum, ut in exorcismis: vel propter significationem mysteriorum insignium, ut in Cruce Christi, & inuocatione eius nominis: vel propter sacrationem Ecclesie, ut in rebus consecratis: vel propter aliquod diuinū, quod his rebus significari, aut contineri scit Deus: occultum est autem hominibus, sicut occultum est, quare mediante pallio Helie, baculo Helisai, ac virga Moysis voluit patrare mirabilia, & non alijs mediantibus rebus.

Ad tertium, admissio exorcistarum ordinem esse Sacramentum, respondetur, per eū non ministrari aliquod Sacramentum, sicut per Sacerdotij ordinem: ac proinde nec exorcismos habere vim formæ, neque dæmoniacos rationem materiæ: ministratur autem quoddam Sacramentale, cuius effectum non esse infallibilem diximus: actus itaq; ordinis exorcistici, putà exorcizare, infallibilis est, sed expulsio dæmoniorum nequaquã.

Ad confirmat. respondet. ex doctrina D. Thom. in 4. distinct. 24. q. 2. art. 2. ad vl-

timum, actus procedentes ab ordine exorcisto, quatenus actus illius sunt: nulla pollere supernaturali virtute, sicut neque actus aliorum ordinum minorum. Sed hi possunt fieri ab alijs, qui non sunt exorcistæ, qui in sua ordinatione solum accipiunt potestatem, ut exorcizet ex officio, alij verò possunt quidem id licitè, facere: sed non ex officio.

Quod verò actus exorcistarū virtutem habeant pellendi dæmones, id nō habent ex vi suæ ordinationis, sed propter gratiam gratis datā quæ nil aliud est, quàm vis diuina illis actibus communicata. Itaque quādo exorcista fugat exorcismis dæmonia, pulsio dæmoniorum non est ab exorcismis, ut sunt actus ordinis exorcistici, sed ut eleuantur per gratiam gratis datam eiectionem dæmoniorū, quæ cum interdum detur, interdum negetur pro voluntate Spiritus sancti, exorcismi ipsi non semper sortiuntur speratos effectus.

Ad quartum respond. cum Magistro 8. Soto in 4. dist. 6. quest. 2. artic. 3. exorcismos Baptismales, & si qui alij premittuntur in collatione aliorum Sacramentorum, semper consequi suos effectus, nisi apponatur obex à suscipientibus Sacramentum: effectus autē, ad quos ordinantur, & premittuntur, est abigere dæmones, ne impediunt Sacramenti susceptionem, aut eius fructū. Cum ergo iste effectus sit ad eū necessarius sicut & ipsa Sacramenta, sicut Sacramentorum efficaciam esse infallibilem necessa-

necessarium est: ita & exorcismorum qui ad præfatum effectum ordinantur. Secus est in ordine ad alios effectus exorcismorum: qualis est expulsio ab obsessis, qui pertinet ad liberationem à malo pœnæ, sine qua homines iustificari possunt: & ideo si ille, qui baptizatur energumenus est, per exorcismos liberatur ab impedimento, quod posset dæmon præstare circa susceptionem Baptismi, & eius fructum consequendum, non tamen semper necesse est liberari ab inhabitante dæmone.

DISPUTATIO XVII.

An aliquibus rebus sensibilibus, & naturalibus insit aliqua virtus naturalis, potens ad fugandos dæmones, ne hominibus molesti sint?

ET videtur vera pars affirmatiua: sunt enim quidam lapides pretiosi, qui dicuntur sua naturali virtute fugare dæmonia. Iaspis scilicet Calcedonius, Chrysolitus, Adamantus, Corallium, ita Franciscus Rucus medicus insulanus in suo opusculo de gemmis. Iosephus etiam lib. 8. de antiquit. c. 20. ait in exercitu Titi Imperatoris fuisse quendam, qui pretioso lapide incluso in anulo fugabat dæmones à corporibus obsessorum.

Franciscus Rucus.

Plinius.

Secundo Plinius lib. 28. nat. hist. c. 16. refert quosdam asserentes urinam equi mixtam aqua ferrata, quæ solet extrahi ab officina fabrorum ferratorum, sanare dæmoniacos: & l. 30. c. 2. ait Apionem Grammaticum as-

serere herbam quandam vocatam Cynocephaleam, & in Ægypto Ofiritem, habere vim quandam fermè diuinam aduersus dæmones: sed qui illam euellit statim moritur. Et quidam aiunt, quasdam herbas dæmonibus esse intolerabiles: ex his sunt Artemissia Rubea, Barba Iouis Solsequium, Leuisticus, Saluia, Polegium, folia sambuci, &c. Et Ioseph lib. 8. vbi supra, ait se vidisse exorcistam Iudæum quadam herbæ radice dæmones abigentem. Verba Iosephi sunt. c. 20. Vidi quendam Eleazarum de gente nostra, presente Vespasiano, & eius filijs, & Tribunis, alioque simul exercitu, curantem eos, qui à dæmonibus vexabantur. Modus autem medicina fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui à demonio vexabatur, annulum habentem sub signaculo radicem à Salomone monstratam: deinde per nares odorantis dæmonium abstraxit, & repente cecidit homo. Postea id adiuravit ne amplius rediret, Salomonis interim mentionem faciens, & incantationes ab illo inuentas recitans: volens autem satisfacere ac probare presentibus Eleazarus hanc se habere vim. ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenum, & demoni imperabat vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus præberet indicium, quod hominem reliquisset. Hæc Iosephus: & Druthmarus ex eodem videtur idem sumpsisse. Et quod magis mirandum est D. Hierony. & refertur 26. q. 7. in fine, ait: Dæmonium sustinentibus licet habere herbas, & petras sine incantatione, nimirum indicans herbas & petras contra dæmones naturalè habere vim.

Iosephus.

Druthm.

Hieron.